

มติ 5.5 ความปลอดภัยทางอาหาร: การแก้ไขปัญหาจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

(1) ที่มาและความสำคัญ

มติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ มติ 5.5 ความปลอดภัยทางอาหาร : การแก้ไขปัญหาจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เป็นสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2555 ที่ประชุมคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.) 1/2556 วันที่ 25 มกราคม 2556 มีมติรับทราบและมอบหมายให้ 1) เลขานุการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติแจ้งมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 5 ให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ เพื่อพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควรต่อไป และ 2) คณะกรรมการขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงานตามมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ (คมส.) พิจารณาแสวงหาวิธีการผลักดันและขับเคลื่อนมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 5 เพื่อให้บรรลุผลตามควรแก่กรณี

(2) สรุปความคืบหน้ามติ

ข้อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
1. ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการ		
1.1 มอบหมายกรมวิชาการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		
1.1.1 ทบทวนการอนุญาตให้มีการขึ้นทะเบียนสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ใช้ในกระบวนการผลิตภาคการเกษตร โดยเฉพาะคาร์โบฟูราน เมโทมิล ไดโครโตฟอส อีพีเอ็น เพื่อผลักดันเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4	เกิดกระบวนการทบทวนการอนุญาตให้มีการขึ้นทะเบียนสารเคมีและสารเคมีทั้ง 4 ชนิดถูกจัดประเภทเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4	คณะกรรมการวัตถุอันตรายให้จัดการโบฟูราน เมโทมิล ไดโครโตฟอส อีพีเอ็น เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ซึ่งปัจจุบันวัตถุอันตรายไดโครโตฟอสและ อีพีเอ็น ได้จัดให้เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 แล้ว สำหรับวัตถุอันตรายคาร์โบฟูราน และ เมโทมิล ปัจจุบันไม่มีการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย
1.1.2 ปรับปรุงวิธีการขึ้นทะเบียน และเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการวิชาการให้ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการจากสถาบันวิชาการ ผู้แทนองค์การสาธารณะประโยชน์ด้านการคุ้มครอง	ได้ปรับปรุงวิธีการขึ้นทะเบียน และเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการวิชาการ	คณะกรรมการพิจารณาการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตร ได้มีการเพิ่มเติมองค์ประกอบ โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการจากสถาบันวิชาการ ได้แก่ กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ช่อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
<p>ผู้บริโภค และผู้แทนสภาเกษตรกรแห่งชาติ โดยใช้ข้อมูลพิษวิทยา ปัญหาสุขภาพ ปัญหาจากประเทศที่เป็นฐานการผลิต และประกาศเปิดเผยข้อมูล การขึ้นทะเบียนสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีผลกระทบต่อสาธารณสุข</p>		
<p>1.1.3 กำหนดหลักเกณฑ์ในการยกเลิกการใช้วัตถุอันตราย หรือการยกระดับประเภทวัตถุอันตราย โดยเร่งรัดการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการวัตถุอันตรายให้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีผลกระทบต่อรุนแรงและหลายประเทศห้ามใช้แล้ว เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 และเพิ่มรายการสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีพิษร้ายแรงในบัญชีเฝ้าระวัง</p>	<p>คณะกรรมการวัตถุอันตรายได้รับผลการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการกำหนดเกณฑ์ในการยกเลิก/จัดประเภทสาร</p>	<p>กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาห้ามใช้ หรือเฝ้าระวังวัตถุอันตราย ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) การมีพิษเรื้อรังเป็นผลร้ายต่อมนุษย์และสัตว์ทดลอง เช่น การก่อให้เกิดมะเร็ง การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม การทำให้ตัวอ่อนผิดปกติ (2) มีพิษตกค้างสะสมสามารถถ่ายทอดได้ในห่วงโซ่อาหาร (3) มีความคงทนในสภาพแวดล้อมสลายตัวยาก (4) การมีพิษเฉียบพลันสูง (ค่า LD50 ต่ำ) เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์มาก (5) พบพิษตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรสูงและบ่อยครั้ง อาจมีผลกระทบต่อผู้บริโภค (6) มีสารเจือปนที่เป็นพิษ เช่น dioxin หรือ DDT และ DDT related compounds (7) เป็นอันตรายต่อพืชและสัตว์ที่มีประโยชน์อย่างรุนแรง

ชื่อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
		<p>(8) มีสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชชนิดอื่นใช้ทดแทนได้ดีและปลอดภัยกว่า</p> <p>(9) มีการห้ามใช้ในประเทศที่พัฒนาแล้ว</p>
<p>1.1.4 เสนอต่อคณะกรรมการวัตถุอันตราย ให้ดำเนินการควบคุมการโฆษณา และการขายตรงวัตถุอันตรายทางการเกษตรอย่างเข้มงวด ตามนโยบายการจัดการสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2552 และดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ.2535 ให้มีบทบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการโฆษณาและการขายตรงวัตถุอันตรายทางการเกษตร รวมถึงการให้ภาคประชาสังคม โดยเฉพาะด้านการคุ้มครองผู้บริโภคเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวัตถุอันตราย</p>	<p>คกก. วัตถุอันตราย ให้ดำเนินการควบคุมโฆษณาฯ ตามมติ ครม. และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535</p>	<p>1. คณะกรรมการวัตถุอันตราย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2563 ซึ่งยกระดับการควบคุมวัตถุอันตรายพาราควอตและคลอไพริฟอส จำนวน 5 รายการ จากวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 - พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 เพิ่มบทนิยามคำว่า “โฆษณา” กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการโฆษณาวัตถุอันตรายให้เป็นธรรมต่อผู้บริโภคยิ่งขึ้น พร้อมบทลงโทษ <p>2. กรมวิชาการเกษตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดมาตรการในการควบคุมการโฆษณาไว้ในมาตรา 51 ดังนี้ <p>(1) การโฆษณาวัตถุอันตรายจะต้องไม่ใช่ข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้อื่นหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนใหญ่ ไม่ใช่ข้อความที่เป็นเท็จหรือโอ้อวดเกินความจริง</p> <p>(2) การโฆษณาจะต้องไม่กระทำด้วยวิธีอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกายหรือจิตใจ หรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของ</p>

ชื่อยุติ	เป้าหมายของมติ	ควมก้ำวหน้ำของมติ
		ประชษน หรือก่อให้เกิดควม เตือตร้อนรำคณต้อผู้อื่น
<p>1.1.5 ให้ควมรู้และ ฝึกรบมแก่ผู้ผลิต ผู้ใช้ และผู้บริภค เกี่ยวกับสรเคมีก้ำจัดศ้ตรูพีช</p>	<p>ผู้ผลิต ผู้ใช้ ผู้บริภค ได้ควมรู้และควมเข้ำใจในเรื่องเกี่ยวกับสรเคมีก้ำจัดศ้ตรูพีช</p>	<p>กรมวิขกรเกษตรได้จัดให้มีกรบม เกษตรกรและผู้รับจ้ำงพ่นสรป้องกัน ก้ำจัดศ้ตรูพีชสำหรับเกษตรกรที่ขึ้น ทะเบียงเกษตรกรกับพีชห้ 6 ชนิด ได้แก ม่นสำปะหลัง ข้าวโพด อ้อย ยางพร ร ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล โดย บูรณกรทงนร่วมกับกรมส่งเสริม กรเกษตร กรยงแห่งประเทศไทย และส ำนกนคณกรรกรอ้อยน้ำ ตาลทรย ให้เกษตรกรมีควมรู้ในกร ใช้ว้ตถุอันตรยอยงกฏต้อและ ปลอดกัย มีเกษตรกรที่พ่นกรบม จ้ำนวน 513,470 รย ผู้รับจ้ำงพ่น จำน วน 13,993 รย โดยเกษตรกรสรมกร เข้ำบรและทศบควมรู้พ่น เว็ไซต้ของกรมวิขกรเกษตร</p>
<p>1.2 ร่วมกับกระทรวงสรณสุข โดยกรมีส่วนร่วมของทุกภคส่วนใน กรก้ำหนดค้ำปริมณสรพิษตกค้ำง สูงสุด (Maximum Residue Limit: MRL) ตมมตรฐนสรก และส่งเสริมควมรู้แก่สังคมเพื่อปกบ้องสุขภวะของประชษน</p>	<p>เกิดกรบวกรมีส่วนร่วมในกร ก้ำหนดค้ำ MRL (ตมมตรฐนสรก) และ ส่งเสริมควมรู้แก่สังคม เพื่อปกบ้องสุขภวะของประชษน</p>	<p>1. สำนกนคณกรรกรอหกร และย (กระทรวงสรณสุข) มี ประกศกรทรวง ดั่งนี้</p> <p>(1) ประกศกรทรวงสรณสุข (ฉบับที่ 387) พ.ศ.2560 เรื่อง อหกร ที่มีกรพิษตกค้ำง</p> <p>(2) ประกศกรทรวงสรณสุข (ฉบับที่ 393) พ.ศ.2561 เรื่อง อหกร ที่มีสรพิษตกค้ำง (ฉบับที่2)</p>

ชื่อบริษัท	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
		<p>(3) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 419) พ.ศ.2563 เรื่อง อาหารที่มีสารพิษตกค้าง (ฉบับที่3)</p> <p>2. กรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานที่ทำการทดลองปริมาณสารพิษตกค้าง และรวบรวมข้อมูลเพื่อเสนอ มกอช. พิจารณาและกำหนดค่า MRLs ของไทยและของ Codex</p>
<p>1.3 จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนมาตรฐาน แนวทาง และการดำเนินการเพื่อให้เกิดการผลิตอาหารที่ปลอดภัยจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม โดยสถาบันอาหาร และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย รวมทั้งภาคประชาชนเป็นฝ่ายสนับสนุน เพื่อดำเนินการผลักดัน GAP ให้เป็นภาคบังคับทางกฎหมาย เน้นระบบตลาดภายในประเทศ ตลาดในห้างสรรพสินค้า และตลาดส่งออก โดยมีกลไกการบริหารจัดการในแต่ละระดับ เพื่อเอื้ออำนวยให้เกษตรกรได้รับความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้</p>	<p>เกิด กกก. ขับเคลื่อนมาตรฐานฯ และมีองค์ประกอบครบถ้วน</p>	<p>-</p>

ข้อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
<p>2. ขอให้กระทรวงอุตสาหกรรมในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการวัตถุอันตราย ดำเนินการปรับปรุงประกาศกฎเกณฑ์ การคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม พ.ร.บ.วัตถุอันตราย โดยให้องค์กรสาธารณะประโยชน์ เป็นผู้คัดเลือกตัวแทนของแต่ละสาขา เพื่อให้ได้ตัวแทนที่แท้จริงตามเจตนารมณ์</p>	<p>เกิดกระบวนการปรับปรุงประกาศกฎเกณฑ์ การคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม พ.ร.บ.วัตถุอันตราย โดยให้องค์กรสาธารณะประโยชน์ เป็นผู้คัดเลือกตัวแทนของแต่ละสาขา เพื่อให้ได้ตัวแทนที่แท้จริงตามเจตนารมณ์</p>	<p>กระทรวงอุตสาหกรรม อาศัยพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวัตถุอันตราย</p>
<p>3. ขอให้กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานหลัก ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้สำนักส่งเสริมและสนับสนุนอาหารปลอดภัย กระทรวงสาธารณสุข เป็นศูนย์กลางในการจัดการข้อมูล และเผยแพร่ข้อมูลด้านความปลอดภัยทางอาหารตลอดห่วงโซ่อาหาร และจัดทำระบบการแจ้งเตือนผลการตรวจสอบการปนเปื้อนของสารเคมีกำจัดศัตรูพืชต่อสาธารณสุขอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการศึกษาวิจัยผลกระทบต่อสุขภาพจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช</p>	<p>เกิดศูนย์กลางการจัดการข้อมูล และเผยแพร่ และมีระบบแจ้งเตือนความปลอดภัยทางอาหาร</p>	<p>-</p>
<p>4. ขอให้กระทรวงการคลังจัดตั้งกองทุนเพื่อนำมาใช้ในการเยียวยา ชดเชย</p>	<p>เกิดกองทุนเยียวยาและสนับสนุนเกษตรกรมัยยืนและและให้สนับสนุน</p>	<p>-</p>

ชื่อบริษัท	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
<p>ผลกระทบต่อสุขภาพและเศรษฐกิจของผู้บริโภคที่ได้รับผลกระทบจากอาหารที่ปนเปื้อนสารเคมีกำจัดศัตรูพืชและให้สนับสนุนการผลิตที่ปลอดภัยตาม GAP และระบบเกษตรกรรมยั่งยืนโดยการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการที่นำเข้า ผลิต และจำหน่ายสารเคมีกำจัดศัตรูพืช</p>	<p>การผลิตที่ปลอดภัยตาม GAP และจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการที่นำเข้า ผลิต และจำหน่ายสารเคมีกำจัดศัตรูพืช</p>	
<p>5. ขอให้กระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในการศึกษาวิจัยและขับเคลื่อนแผนปฏิบัติงานเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางอาหารปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP, ThaiGAP และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และเป็นศูนย์กลางการผลิตและการตลาดเกษตรอินทรีย์ของภูมิภาคเพื่อเสนอต่อรัฐบาลภายใน 1 ปี</p>	<p>- ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางอาหารปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP, ThaiGAP</p> <p>- นำเสนอผลการศึกษาวิจัย และผลการขับเคลื่อนฯ ต่อรัฐบาลภายใน 1 ปี</p>	<p>- งาน Organic Weekend Market 2022 ณ เซ็นทรัลพลาซ่า 9</p> <p>- กรมการค้าภายใน ร่วมกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่ และภาคีเครือข่าย บูรณาการจัดงาน “Chiangmai Organic and Natural Expo 2022” ณ ลานโปรโมชั่น ชั้น G ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่า เชียงใหม่ แอร์พอร์ต</p> <p>๑. กรมวิชาการเกษตร ดำเนินงานด้านการรับรองมาตรฐานการผลิตพืช ตรวจรับรองแหล่งผลิต GAP พืชตามมาตรฐานสินค้าเกษตร ได้แก่</p> <p>(๑) มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (มกษ. 9001-2556)</p> <p>(๒) มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี</p>

ชื่อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
		<p>สำหรับมันสำปะหลัง (มกษ. 5901-2553)</p> <p>(๓) มาตรฐานสินค้าเกษตรเรื่องการปฏิบัติทางเกษตรที่ดีสำหรับอ้อยโรงงาน (มกษ. 5902-2553)</p> <p>(๔) มาตรฐานสินค้าเกษตรเรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชสมุนไพร (มกษ. 3502- 2561)</p> <p>๒. กรมวิชาการเกษตรตรวจรับรองการผลิตพืชอินทรีย์ ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร เกษตรอินทรีย์ (มกษ. 9000 เล่ม 1-2552) : การผลิตแปรรูป แสดงฉลาก และจำหน่ายผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ มีเป้าหมายในการดำเนินการตรวจสอบแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ จำนวน 4,780 แปลง เข้าตรวจประเมินแล้ว 5,194 แปลง ผ่านการตรวจประเมิน 3,629 แปลง เป็นพื้นที่ 19,950.43 ไร่</p>
<p>6. ขอให้เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ รายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 6</p>	<p>ได้รายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 6</p>	<p>คณะกรรมการติดตามการดำเนินงานการขับเคลื่อนมติสุขภาพแห่งชาติรายงานต่อที่ประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 6</p>